

Svar på fullmäktigemotion 8/2019: Havsstrategi för Kyrkslätt

Kommunfullmäktige 11.12.2023 § 106

753/10.03.01.02/2023

Beslutsförslag

Kommunstyrelsen ger redogörelsen nedan som svar på fullmäktigemotion 8/2019 och föreslår kommunfullmäktige att fullmäktige antecknar svaret för kännedom och anser att svaret är tillräckligt och motionen slutbehandlad.

Behandling

Kommundirektör Virpi Sailas och direktör för samhällstekniska väsendet Anna-Kaisa Kauppinen presenterade ärendet vid sammanträdet.

Beslut

Kommunfullmäktige beslutade enhälligt enligt förslaget.

Beslutshistoria

Kommunstyrelsen 20.11.2023 § 398

Beredare

Direktör för samhällstekniska väsendet Anna-Kaisa Kauppinen, livskraftschef Susanna Hyvärinen, kommunarkitekt Tero Luomajärvi, detaljplanechef Simon Store, markanvändningsingenjör Aija Aunio, kommungeodet Otso Kärkkäinen, ungdoms- och idrottschef Päivi Sorvari, fornamn.efternamn@kirkkonummi.fi, tfn 09 29671 (växel)

Beslutsförslag

Kommundirektör Virpi Sailas

Kommunstyrelsen beslutar ge redogörelsen nedan som svar på fullmäktigemotion 8/2019 och föreslår kommunfullmäktige att fullmäktige antecknar svaret för kännedom och anser att svaret är tillräckligt och motionen slutbehandlad.

Beslut

Kommunstyrelsen beslutade enhälligt enligt förslaget.

Redogörelse

Förnyandet av Kyrksläotts kommunstrategi pågår. En enkät om strategin till kommuninvånarna och företagen i kommunen ordnades våren 2023, och resultaten av enkäten presenterades vid kommunfullmäktiges strategi- och ekonomiseminarium 29.5.2023. I svaren på frågorna om de viktigaste sakerna eller teman som kommunen i första hand bör utveckla upplevdes värmandet om naturen och miljön samt utvecklingen av frilufts- och rekreativsmöjligheterna som det näst viktigaste objektet efter service. Man var missnöjdare än i genomsnitt med tillgängligheten till havet och vattendragen och man önskade förbättring i detta. På basis av resultaten kan vi ju förvänta oss att tillgängligheten av havet och stränderna samt utvecklingen av rekreativsmöjligheterna och turismen kommer att utgöra en betydande del av strategiarbetet.

I beredningen av strategin kan maritimiteten i bästa fall ses som en fast del av kommuninvånarnas trivsel i vardagen, den lättillgängliga närnaturen och tjänsterna som ökar välmåendet. Tjänsterna ökar i sin tur gemenskapsandan och känslan av samhörighet, förebygger utslagning och ökar den aktiva vardagen bland invånarna. Dessutom erbjuder utvecklingen av ovan nämnda tjänster alla kommuninvånare en möjlighet till maritim livsstil.

Kommunens markinnehav och nuvarande service som stöder sig på havsnaturen

Så som det konstateras i fullmäktigemotionen intar samarbete mellan kommunen samt privata markägare och kommunmarkägare en nyckelställning med tanke på tillgängligheten av havet och andra vattendrag. Kommunens eget markinnehav bidrar dock till flexibilitet med tanke på både markanvändningslösningarna och tidtabellerna för genomförandet av projekten. Kyrksläotts kommun äger strand- och vattenområden på Porkala udd, på Linlo i Hila, i Kantvik samt i östra Kyrkslätt i Sundsberg och Sarvvik.

Nära Kantvik äger kommunen sammanlagt cirka 1,5 km strandlinje på Hupisaari och öster om Kasaberget. På Hupisaari finns en småbåtshamn som upprätthålls av ett segelsällskap samt ett café i privat regi. I Kasabergets område är stranden arrenderad till segelsällskapet med kortvarigt arrendeavtal. Stranden i fråga ligger i Jollstrandens detaljplaneområde i planlägningsprogrammet.

I östra Kyrkslätt äger kommunen cirka 2,4 km av Esbovikens strandlinje. I detaljplanerna för Herrgårdsstranden och Sarvvik har de kommunala stränderna anvisats som närrekreationsområden. I Herrgårdsstranden ligger en badstrand som upprätthålls av Sundsbergs Herrgårdsstrandens invånareförening. I Sarvvik ligger också en liten inofficiell badplats och en privat småbåtshamn med bl.a. småskaliga restaurangtjänster. I Majvik finns bl.a. ett privat konferens- och kongresshotell.

Längre söderut på Esbovikens strand utanför detaljplaneområdena är kommunens markinnehav mycket litet. I Långvik ligger en kommunal badstrand, och på Medvastö bl.a. ett fågeltorn och ett paddelcenter som upprätthålls av en förening.

I södra Kyrkslätt äger kommunen stränder på Linlo, i Lillkanskog, i Nedergård och på Porkala udd. Dessutom äger kommunen ögruppen Små Mickelskären öster om Porkala udd samt vattenområden och mindre öar och skär.

I Lillkanskog ligger en före detta sommarkoloni som ägs av kommunen. På Porkala udd finns den privata småbåtshamnen Porkkalan Marina i privat regi samt rekreationsområden som ska skötas av Föreningen Nylands Friluftsområden (UUVI), så som Pampskatan.

Staten, Vanda stad, Helsingfors stad och Nurmijärven kunta äger en ansevärd del av marken på naturskydds-, rekreations- och friluftsområdena på Porkala udd. På Porkala udd ligger bl.a. den populära friluftshamnen Lähteelä, som ägs av Helsingfors stad, Draget, som ägs av Vanda stad, och Läduvik, som ägs av Nurmijärvi och som ligger vid Tullandsvägen. Esbo stad äger Väransby närrekreationsområde på östra Porkala udd. Man samarbetar med UUVI för att upprätthålla och utveckla rekreationstjänsterna. Service från privata serviceproducenter erbjuds av bland annat det ovannämnda konferens- och kongresshotellet Majvik, bybutiken i Långvik, Porkkalan Marina, Porkkala Cafe samt djurgården Rehndahl och Gårdsboden i närheten av Linlo. I Kantvik ligger Cafe Purje. Dessutom erbjuder privata serviceproducenter i Kyrkslätt olika inkvarterings-, jakt-, utflykts-, guide- och naturtjänster. Enstaka aktörer och tjänster har sammanställts på webbplatsen VisitKirkkonummi och kommunens evenemangskalender.

Kommunens markinnehav i havets strandzon framgår av tilläggs materialet till denna paragraf.

Att observera vid främjande av maritim rekreation och turism

Populariteten av närturism har ökat under de senaste åren. Inrikesturismen har under de senaste åren ökat snabbt, och maritimiteten har beaktats på nya sätt inom turismen.

I Europa är kustområdena i norr populära turistmål. Också i huvudstadsregionen har man alltmer börjat utnyttja den maritima omgivningen. I huvudstadsregionen har man öppnat öar som tidigare varit stängda, utvecklat strandrutten och infört mera maritimitet i evenemangen. Till exempel i Esbo har man utvecklat funktionerna på ön Pentala och skärgårdsmuseet, och på den öppnade ön Skanslandet i Helsingfors ordnades Helsinki Biennaali år 2023 (https://vallisaari.fi/fi_FI/biennaali-2023). Dessutom har till exempel museerna på Finlands västkust lyft fram maritim turism med museikort som sitt tema. I det här fallet löper turistrutten från Kristinestad till Jakobstad. Längs den maritima rutten kan man bekanta sig med några av objekten på Unescos världsarvslista, trähuskvarter, konstmuseer och andra historiska objekt längs rutten (https://museot.fi/kulttuurikierros/index.php?kk_id=48).

När den maritima turismen utvecklas bör man beakta ortsbornas, sommarinvånarnas, till och med olika industribranschens och miljövårdens behov. När man utvecklar turismen är det viktigt att observera att kustområdenas ekosystem ofta är mycket känsligt. Det väsentliga är att sammanjämka olika instansers behov på ett hållbart sätt. I utvecklingen av den maritima turismen framhävs utvecklingen av en hållbar och ansvarsfull turismaffärsverksamhet och samarbete med intressentgrupper.

Man reser till närheten av vattnet för att söka upplevelser, möta naturen eller unika landskap. Också kultur- och andra aktiviteter är orsaker till att resa till närheten av havet. Vattnet som element och verksamhetsmiljö är mycket attraktivt, och utmaningen är ju uttryckligen ansvarsfull användning av områdena och iakttagande av dess bärkraft. För turismaktörer är olika säkerhetsaspekter, begränsningar som regleringen medför, resursfrågor samt ställvis även tillgänglighetsproblem faktorer som är värda att beakta i utvecklingen. Maritima objekt på kusten och skärgården har sina särdrag.

I Kyrkslätt är för närvarande Porkala udd och Linlo de mest centrala maritima natur- och utflyktsmålen. Besökarräkningarna på Porkala udd och Linlo registrerar passeringarna av räknarna. Enligt dem har rekreativområdena på Porkala udd besökts cirka 62 000 gånger och ön Linlo besökts cirka 72 000 gånger år 2022. I Kyrkslätt vattenområde finns öar och värdefulla utflyktsmål som ägs av olika markägare och som i framtiden kunde ha turismässig potential för utnyttjande. I framtiden kunde det även finnas intressanta maritima mål till exempel i Sarvvik-Sundsbergs och Kantviks område bland annat med tanke på utvecklingen av strandstråk och vattentrafiken. Målen har turismässig potential.

Godshamn och näringsliv

Tryggande av Pickalavikens hamn och Kantviks södra hamn är viktigt för kommunen. Godshamnarna är betydelsefulla för näringslivet och flera företag som är verksamma i kommunen. Hamntjänsterna är också en attraktionsfaktor när kommunen lockar nya företagare till kommunen.

Ett maritimt Kyrkslätt – förslag till framskridande

Beredningen föreslår att maritimiteten betonas i kommunstrategin som ska uppdateras. I stället för en separat strategi främjas maritima mål som är viktiga för kommunen genom planlägningsprogrammet och andra program som främjar genomförandet av strategin.

Centrala medel för planeringen av markanvändningen för att skapa maritima servicemöjligheter och förbättra tillgängligheten av stränderna är Kantviks delgeneralplan, som för närvarande är anhängig, samt Sundsbergs delgeneralplan, som ska anhängiggöras år 2024. I båda projekten möjliggörs boende och rekreation i närheten av havsstranden. I och med rekreationstjänsterna som ska förbättras skapas förutsättningar för maritim livsstil för alla kommuninvånare.

Nära Kantvik är maritima tjänster och rekreativmöjligheter vid havet ett centralt planeringsmål i detaljplaneprojekten för Briggstranden och Jollstranden. På båda områdena byggs också boende i närheten av havet. På Jollstranden är avsikten att bland annat bygga en ny småbåtshamn med gästbåtstjänster. Dessutom är det nödvändigt att göra upp en detaljplan på området för småbåtshamnen på Hupisaari för att utveckla hamnens funktioner och för att öppna området bättre än nu även för annan rekreativ användning. Kommunen har som mål att i större utsträckning än Kantviks område utveckla markanvändningen på hela den maritima Pickalaviken i större utsträckning så att privatägda strandområden öppnas för allmänt bruk.

I östra Kyrkslätt har maritimitet och rekreation identifierats som viktiga attraktionsfaktorer i målen för Sundsbergs delgeneralplan.

Betydelsen av Porkala närrekreativområden och skärgård för rekreativ och turism har i stor omfattning behandlats i utvecklingsbilden för markanvändningen, som godkändes år 2020. Till skillnad från Kantvik och Sundsberg, där förbättringen av rekreativmöjligheterna kraftigt anknyter till utvecklingen av markanvändningen, grundar sig värdet av och möjligheterna att utveckla Porkala i stor utsträckning på naturvärdena och samarbetet mellan kommunmarkägarna, föreningarna och aktörerna inom turismbranschen. Porkkalan Marina är en central befintlig resurs och plats. Man har dock konstaterat att den gällande generalplanen inte i tillräcklig grad möjliggör utveckling av service med tanke på livskraften, utan även här behöver man mer detaljerad planläggning. Ökning av kommunens markinnehav i området skulle främja förutsättningarna för planläggning och utvecklingen av området.

I rekreativ användningen av insjöområdena och tillgängligheten i allmänhet det finns också utvecklingsbehov och -möjligheter att förbättra invånarnas motion i närområden och rekreativ. Särskilt i insjöområdet längre söderut anvisar de gällande detaljplanerna områden för allmän rekreativ, men markerna är till många delar fortfarande i privat ägo, eller rutter som leder till stränderna och som märkts ut i planen har inte byggts.

I fråga om turismnäringarna föreslår beredningen att man i kommunstrategin som ska uppdateras fäster uppmärksamhet vid utnyttjande av besökspotentialen i rekreativområdena och stränderna samt de mål som möjliggör öppnande av öar och vattentrafiken för utveckling av turismnäringen. Satsning på utvecklingen av maritimiteten och till exempel utnyttjande av öarnas potential möjliggör mångsidigt

utvecklingen av företagsverksamheten som anknyter till turism. Beredningen föreslår att en vägkarta för turism i Kyrkslätt, där man fastställer målen, åtgärderna resurserna och mätarna för den maritima turismen i Kyrkslätt, utarbetas som en del av kommunstrategin som ska uppdateras.

För att förbättra tjänsterna för de nuvarande invånarna utnyttjar man dessutom besökarpotentialen i rekreatiomsområdena och stränderna för att utveckla en aktivare vardag för invånarna. Kommuninvånare delaktiggörs bl.a. i höranden och invånarmöten om planprojekt samt i större omfattning bl.a. med hjälp av GIS-enkäter.

Utveckling av potentialen i de maritima områdena i Kyrkslätt som en del av kommuninvånarnas vardag och utvecklingen av maritim turism förutsätter inte bara planläggning och markanskaffning, utan också utvecklingen av trafikrutterna, kollektivtrafikförbindelserna och rutterna för vattentrafik i kommunen samt samarbete mellan de maritima kommunerna i huvudstadsregionen. I utvecklingsarbetet beaktas ökning och utveckling av tillgängligheten av de befintliga maritima objekten.

Kommunfullmäktige 08.4.2019 § 27

De Grönas fullmäktige i Kyrkslätt lämnade följande motion vid fullmäktiges sammanträde 8.4.2019:

”Havsstranden och skärgården är en praktfull och potentiell attraktionsfaktor i Kyrkslätt som inte ännu tillräckligt har identifierats och utnyttjats som källa för invånarnas välmående och som en del av kommunens varumärke. Havsnärheten förverkligas som bäst som en del av kommuninvånarnas vardag i form av lättillgängliga rekreatiomsplatser, närnatur och mångsidiga tjänster som stöder sig på strandmiljön och som ökar välmåendet. Havsnärheten skapar även nya möjligheter att utveckla turismsektorn.

Flera kommuner har identifierat havsnärheten som attraktionsfaktor och gått målmedvetet in för att befrämja den havsnära miljöns tillgänglighet.

Vi undertecknade föreslår att man utarbetar en havsstrategi för Kyrkslätt kommun enligt Esbos och Helsingfors förebild. I strategin inkluderas utöver friluftss- och rekreatiomsobjekt även närnatures- och välfärdstjänster och näringar som stöder sig på dem. Dessutom förutsätts att invånarna och eventuella intressentgrupper som en del av kommunens havsstrategi engageras genom en idéävling och kartläggning. Kommunen börjar som en del av utarbetandet av strategin befrämja öppning av stränder och förhandla med markägarna om metoder med vilka man når målet på ett sätt som tjänar alla parter.

Kyrkslätt 8.4.2019”

Motionen hade undertecknats av följande fullmäktigeledamöter och ersättare: Sanni Jäppinen, Krista Petäjärvi, Saara Huhmarniemi, Maarit Orko, Reetta Hyvärinen, Anna Kylmänen, Matti Kaurila, Timo Haapaniemi, Ville Salminen, Pekka M. Sinisalo, Susan Honka, Raija Vahasalo, Veikko Vanhamäki, Sanna Andersén, Kati Kettunen, Antti Kilappa, Irja Bergholm, Noora Piili, Elina Utriainen, Eero Lankia, Antti Salonen, Linda Basilier, Ulf Kjerin, Pirkko Lehtinen, Markus Myllyniemi, Jukka Tammi, Pekka Oksanen, Johanna Fleming, Outi Saloranta-Eriksson och Minna Hakapää.

Beslut

Kommunfullmäktige beslutade sända motionen till kommunstyrelsen för beredning.